

# GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și Administratiunea:  
Brasiovu, piața mare Nr. 22. — „Gazet'a” esse  
Mercuria, Vinerea și Duminec'a.

Prețulu abonamentulu:  
pe unu anu 10 fl., pe șiese luni 5 fl., pe trei luni  
5 fl. 50 cr. Tieri esterne pe șiese luni 14 fr. pe  
anu 28 franci.

An.ulu XLV.

Se prenumera:  
postele c. și r. și pe la dd. corespondenti.

Anunțurile:  
un'a serie garmondu 6 cr. și timbru de 30 cr.  
v. a. pentru fiecare publicare. — Scrisori ne-  
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se  
retramitu.

Nr. 150.

Vineri 24 Decembre st. v.

1882

Din caus'a santeloru serbatori ale  
nascerei Domnului numerulu vii-  
toriu va iesi Mercuri.

## Nou abonamentu la „Gazet'a Transilvaniei.”

Cu 1-a Ianuariu st. v. 1883 se incepe unu nou abo-  
namentu, la care invitamu pe onoratii abonati, amici și  
sprijinitori ai fôiei nôstre, rogandu-i că se binevoiesca a  
si'lu renoi de cu vreme, pentru că diarulu se li se  
pôta espedâ promptu și fara intrerupere.

Domnii abonanti noui sunt rugati a ne tramite  
adresele d-loru esacte, aratandu-ne și ultim'a posta.

DD. colectanti voru primi rabatulu obiainitu din  
pretiulu ce ni'lu voru tramite.

Pretiulu abonamentulu este:

pentru Austro-Ungari'a cu post'a: pe trei luni  
2 fl. 50 cr., pe șiese luni 5 fl.; pe anu 10 fl.

pentru Romani'a și alte tieri esterne: pe trei  
luni 7 franci, pe șiese luni 14 franci, pe anu 28 franci.

Scrisorile sunt a se adresâ la Redacțiunea „G a-  
z e t e i T r a n s i l v a n i e i” i n B r a s i o v u .

## † G a m b e t t ' a .

Brasiovu, in 24 Decembre 1882.

Un'a din figurile cele mai imposante ale  
Françiei moderne a disparutu pre neasteptate  
de pe teatrulu activitatii politice. Infocatulu  
patriotu, a caruia voce puternica a sciutu se  
electriseze pe toti Francesii insufletindu-i pentru  
aperarea nationala și pentru salvarea onôrei  
drapelului Françiei, care sub reau'a conducere  
imperialista, ajunsese a fi sfêrticatu și calcatu  
in picioru de câtra ostirile inimice la Sedan,  
Leon Gambett'a, nu mai este. Unu crudu ca-  
prieu alu sôrtei i-a taiatu firulu vietiei prea de  
timpuriu in vigôrea etatii sale, — Gambett'a  
era abia de 45 de ani — și intr'unu timpu,  
candu Republic'a francesa și democrati'a avea  
inca mare lipsa de sprijinulu indrasnetiului și  
petrundiotoriului seu spiritu.

Gambett'a a fost omulu timpului in sensulu  
adeveratu alu cuventului. Tôta vieati'a si-a  
consacrat'o luptei pentru triumfulu democratiei.  
Sub regimele autocraticu alu imperiului bona-  
partistu elu erâ celu mai curagiosu aperiatoriu  
alu democratiei. Gambett'a a fost celu d'antaiu,  
care a cutezatu se pronuntie la 1868 sentinti'a  
nimicitôre a opiniunei publice francese contra  
regimelului napoleonistu, dîcêndu intr'unu dis-  
cursu de aperiare, in processulu „Baudin”, că  
lovitur'a de statu dela 2 Decembre 1851 a  
fost o violare a lezei, o crima.

Indata ce ajunsese la Paris scirea fatala de-  
spre desastrulu dela Sedan, Gambett'a deveni  
omulu situatiunei. Cu puterniculu lui concursu  
s'a proclamatu a trei'a Republica, in care Gam-  
bett'a a ocupatu postululu de ministru de interne.  
Intr'aceea Parisulu fû incungiuatulu de ostirile  
germane. Gambett'a nu se gandea dî si nôpte  
decâtu la onôrea Françiei. Urcandu-se intr'unu  
balonu elu a esitu din Paris și a debarcatu la  
Rouen, de aici merse la Tours și organizâ in  
unire cu Jules Simon aperiarea nationala. Elu  
scôse că din pamentu noue ostiri, pe cari le  
tramise in contra inimicului. Gambett'a era  
dictatorulu Françiei.

Déca ar' fi invinsu, nu numai Françia, dér'  
tôta Europ'a i s'ar fi inchinatu că unui alu  
doilea Bonaparte. Dér' ostirile improvisate n'au  
pututu tiné peptu cu armat'a regulata germana  
și Françia a fost silita a incheiâ o pace umilî-  
tôre. Onôrea ei a fost inse salvata. Gambett'a  
a doveditu lumei, că destinele Françiei nu erau  
legate de destinele dinastiei, ce i s'a impusu  
cu forti'a.

Din omulu urgisitu, ce era imediatu dupa isbucni-  
rea rescôlei comunistoru in Paris și dupa inchei-  
erea pacii dela Frankfurt, Gambett'a deveni earasi  
adoratulu masseloru, capulu democratiei și ape-  
ratoriulu celu mai energicu alu Republicei in  
contra pretenditoru și alu anarchistoru. Elu  
se facu mai tardiu amicul intimu alu lui Thiers.  
Dupa ce i succese a resturnâ pe Mac Mahon  
și a pune pe Grevy in loculn lui, Gambett'a  
fû alesu de presiedinte alu camerei și ajunse  
earasi stapanulu situatiunei. Influenti'a lui era  
asia de mare încâtu se dicea, că elu numesce  
și restôrna ministeriele.

Intransigentii și monarchistii erau inimicii  
și declarati, unii pentru că Gambett'a nu se  
insufletiea pentru idealurile republicanilor rosii,  
ci voiea o republica democratica moderata, bine  
consolidata, iu sensulu testamentului marelui  
Thiers, ceilalti pentru că omulu revolutiunei  
dela 4 Septembrie 1870 era celu mai mare con-  
trariu alu planurilor loru reactionare.

Pre candu inse Gambett'a declarâ resbelu  
partideloru estreme din intru, cari impiedeau  
consolidarea Republicei, elu nu uitâ nici unu  
momentu de marea misiune, la care se credea  
insusi și ilu credé tôta lumea chiamatu, missi-  
unea de a restabilî prestigiulu Françiei in con-  
certulu puteriloru europene.

Foile germane descrieau mereu pe Gam-  
bett'a că pe omulu revansiei, care abia astêpta  
se sosêscu momentulu de resbunare. Temerea  
de Gambett'a era mare in tôta Germani'a, pre-  
cum era tare credinti'a Francesiloru, că acestu  
omu va fi chiamatu de providentia a organizâ  
victori'a viitôre și a recastigâ Elsat'i'a și Lotar-  
ringi'a. In Gambett'a se personificau dorintiele  
și aspiratiunile poporului francesu, setosu de  
a si vedé odata prestigiulu restabilitu și de aici  
vine influenti'a cea mare, ce-o avea fostulu dic-  
tatoru asupra intregi natiuni. Influenti'a lui,  
talentulu lui organizatoriu și infocatulu lui pa-  
triotismu, faceau că se fia unu rivalu puternicu  
alu principelului de Bismarck. De aici se esplica,  
că in Germani'a Gambett'a era fôrte temutu și  
că acum dupa môrtea lui press'a germana declara,  
că Germani'a a scapatu de inimiculu seu celu  
mai periculosu.

Totu diarele germane respandisera scirea,  
că Gambett'a prepara resboiulu de resbunare,  
că a caletoritu anume pentru acestu scopu prin  
Germani'a spre a face studii și că s'a intielesu  
și cu generalulu Ignatiev asupra pregatiriloru  
ce sunt a se face. Nu scimu ce este adeveru  
și ce inventiune in acêst'a scire, nu putemu  
sci nici aceea, déca, cum sustînu Cehii din  
Prag'a, Gambett'a a fostu unu amicu asia de  
mare alu slavismului și unu „representantu alu  
aliantiei natiuniloru romanice cu Slavii in contra  
inimicului comunu”, dér' despre unu lucru ne-  
amu pututu convinge nu numai odata: Gambett'a  
nu desperâ, elu credea intr'unu viitoriu victoriosu  
alu Françiei și ilu pregatea cu tôta resolutiunea  
și energi'a. De aceea si iubea elu asié de  
multu armat'a, pentru care a facutu mai multu  
chiaru, decâtu se pare a fi cu putintia. Ger-  
manii au prin urmare încâtva dreptate a dice,  
că Gambett'a a fostu unu periculu continuu  
pentru pace.

La ce inaltime s'a urcatu omulu din poporu  
Gambett'a, se pôte vedé si din aceea, că numele  
lui se pune in legatura cu viitoriu Republicei  
francese și cu interesele pacii europene. Asié  
ceva se intemplâ pênna acuma numai la môrtea  
unoru mari potentati. Inimicii Republicei spera,  
că ne mai fiindu cine se tiena in frênu partidele  
republicane ele se voru divisâ și esistinti'a Re-  
publicei se va compromite. Déca Republic'a  
ar' fi atâtu de slaba că prin môrtea unui omu  
sê se sdruncine din fundamentu, atunci nu merita

de a esistâ mai departe. Noi inse credemu,  
că geniulu poporului francesu este multu mai  
mare și mai tare, decâtu a fostu geniulu lui  
Gambett'a și de aceea nu putemu vedé in  
pierdere lui unu periculu pentru republica,  
precum nu se intielege, de ce pacea euro-  
pêna se fia asigurata dupa môrtea lui.

„Inca mai e multu de facutu!” Aceste se  
fi fost ultimele cuvinte, ce le-a pronuntiatu  
Gambett'a inainte de a incheide ochii pentru  
vecia. El contînu o admoniare pentru Repu-  
blicani, că se si dé man'a contra inimicului co-  
munu si se conlucre in unire la consolidarea  
Republicei. Marei natiune-sora dela apusu, a  
careia nemarginita durere pentru pierdere ge-  
nialului seu fiu o impartasiescu toti Romanii,  
nu-i putemu dorî nimicu mai bunu, mai folosito-  
riu și mai grandiosu, decâtu acêsta unire a  
partideloru, căci „inca mai e multu de facutu”  
pênna ce va fi asiguratulu triumfulu definitivu alu  
democratiei.

## Cronic'a evenimenteloru politice.

Cestiunea serbarii milenare a Un-  
gariei preocupa pe betranulu Kossuth intr'o  
scrisôre, ce-o publica in „Pesti Napló”. Elu  
dice, că ar' trebui sê se serbeze la anulu 1888,  
dér' se teme, că Ungari'a va avé p'atunci a se  
ocupâ cu alte necazuri, căci inarmarile nebune  
ale puteriloru au produsu unu „delirium tremens”  
și chiaru și cea mai mica cestiune, de cari  
sunt atâtea, pôte se fla schintea, care se arunce  
min'a in aeru.

„La Gazette de Hongrie”, care discuta ces-  
tiunea emigratiunei locuitoriloru dela care  
atêrna viitorulu economicu alu tiei, gasesce,  
că caus'a acestui fenomenu trebuie cautata in  
prea marea concentrare a proprietatii teritoriale  
in manile unui numeru restrinsu de persône.  
Acêst'a face că, in unele provincii, si mai cu  
sêma la munte, populatiunea rurala se conden-  
sêza prea multu, pe candu in celelalte ea este  
prea puçinu numerosa. Pentru a restabilî echi-  
librulu economicu, acestu diaru propune descen-  
tralisarea proprietatii și consiliaza pe guvernulu  
a impartî in loturi mici vastele domenii ale  
Statului pentru a le distribui cultivatoriloru,  
acordandu-le in acelasiu timpu facilitati de plata.  
Acêst'a mesura i se pare mai eficace de câtu  
incercarile ce facu Ungurii de a repatriâ pe  
Ciangaii din Bucovin'a și din Moldov'a și pe  
ceilalti Maghiari, cari colonisêza astadi alte  
state straine. — Vecinii nostri dice „Curier.  
Fin.”, nu ar' trebui se uite, că o asemenea  
despopulare, in o tiêra bogata și producătoare,  
precum este Ungari'a, trebuie se fia in mare  
parte ocasionata și de regimulu prea aspru  
alu guvernulu față cu diversele nationalitati.

Indata ce se p'imitu scirea despre môrtea  
d-lui Gambett'a d. generalu Lec'a,  
presiedinte Camerei romane, a adresatn, in  
numele Adunarei deputatiloru, urmatôrea tele-  
grama d-nului Brissou, presiedinte Adu-  
narei nationale din Françia: „Camer'a depu-  
tatiloru din Romani'a ve rôga se fiti interpre-  
tulu sentimenteloru sale de condolentia pentru  
perdere ce a incercatu tribun'a francesa in  
persôn'a ilustrului ei oratoru Gambett'a.” Eata  
cuvintele, ce s'au pronuntiatu in camer'a romana  
in memori'a marelui barbatu alu marei na-  
tiuni sore:

D. Presiedinte. D-loru deputati, o seire du-  
rerôsa ne vine din Paris: ea ne umple anim'a de durere;  
Gambett'a, virtuosulu cetatianu patriotu, marele oratoru  
alu tribunei francese, a muritu. Môrtea fiului celui mai  
mare alu natiunei, care a mersu totdeauna in fruntea  
civilisatiunei este unu doliu pentru omenire (aplaude  
prelungite). Fia, că lacrimile nôstre se aline durere

Franciei, sor'a mai mare a Latinitatii (aplaude unanime in delungu repetite.)

D. N. Blarabergu: D-loru, de si cuvintele asia de bine semnate ale presedintelui nostru, care singuru personifica legalmente reprezentatiunea nationala, ne-ar' fi scutitu de o manifestatiune izolata, de si ne-amu puté cu totii multumí cu cuvintele pronuntiate dela inaltimea biuroului, cu tóte acestea, doliulu acest'a este asia de generalu si de mare pentru noi toti, majoritate si minoritate, in cátu nu me potu impedeá de a asociá slab'a mea voce la aceea mai autorizata a presedintelui nostru, de n'ar' fi, decátu cá o dovéda cá si noi cei din opozitiune ne asociamu la acea expressiune de durere.

Candu talentele, candu virtutea cetatiansca a unui omu ajungu p'na la geniu si candu unu asemenea omu móre, nu este numai o tíera séu numai o natiune, care suferé si face o perdere, ei omenirea intréga (aplaude prelungite).

Pentru noi Romanii numele marelui barbatu, care a incetatu de a traí, mai are si virtutea de a ne aminti unu spiritiu deschisu la tóte ideile mari si generóse, unulu din acei ómeni de statu contemporane, ale carui orizonturi politice intreceau cele strimte ale tíerei sale, care in timpii chiaru de rep'iste ce a strabatutu si strabate marea republica latina, nu a perdutu unu momentu din vedere evenimentele din afara, si pregatea regenerarea si ridicarea din nou a Franciei, asia de necesara propriei nóstre esistenție si propasiri (aplaude unanime).

Dér' se speramu, cá atun candu a fost data unui omu marea fericire de a personifica, cá Gambetta, mintea si anim'a unei natiuni întregi, acelu omu lasa ne-aperatu urmasi, si de aceea sentimentele nóstre de inefabila durere si doliu sunt temperate puçinu cu ide'a cá, déca Gambetta a muritu, ideile sale voru traí (aplaude).

De aceea, pe langa expressiunea acestui adencu, acestui nestersu regretu la adresa marelui mortu, pe langa cuvintele de: eterna fia-ti memori'a, Gambetta; se adaogamu si aceste cuvinte: Traiesca marea natiune! Traiesca Franci'a! (Aplause unanime indelungu repetite).

Vineri in 17 Decembre st. v. M. S. Regina Romaniei, cu ocaziunea aniversarii n'ascerii Sale, a primitu, la palatulu Cotroceni, la órele 9<sup>1/2</sup> diminiția, elevele dela asilulu Elen'a, care venisera spre a feliçitá, cu ocaziunea acestei scumpe aniversari, pe bun'a loru protectóre. Inainte de a se retrage, elevele asilului au cantatu in coru unu imnu. La órele 11. M.M. L.L. Regele si Regina au primitu, la palatulu din Bucuresci, consiliulu de ministri, in numele caruia d. presedinte alu consiliului a adresatu M. S. Reginei urmatórele cuvinte:

„Dómna! Suntemu fericiti se depunemu astadi la picórele Tronului Maiestatii Vóstre feliçitarile nóstre cele mai devotate si cele mai respectuóse. In acésta di de serbatóre aducemu nu numai omagieles nóstre Reginei, care impartiescescu cu Augustulu ei soçiu tóte grijile ce incungiura cugetarile si lucrarile suveraniloru, dér' si tributulu de admiratiune ce datorimu femeii, care stralucesce pe tronulu Romaniei. V'ati facutu unu nume prin inim'a si devotamentulu, cu care intielegeti si alinati durerile celoru nenorociti si prin incuragiarea ce dati desvoltarii industriei casnice, facendu se petruna buná-stare in caminele celoru seraci. Straluciti inca in tíera si afara din tíera prin propri'a Vóstra munca si prin geniulu fermecatoru alu poetului. Romanii suntu mandri a privi spre inaltimea Tronului, unde suntu intrunite atátea virtuti. Se trairi ani multi si fericiti spre glori'a Romaniei! Se traiesca Regele si Regina Romaniei!

Privilegiulu de portu-francu, ce 'lu posedu astadi diversele orasie, din Romani'a se desfintieza cu incepere dela 1 Aprile 1883. Acésta dispositiune se cuprinde intr'unu proiectu de lege, votatu de Camera dilectata aceste.

Oficiós'a „Kreuzzeitung“ auri Berlin publica unu felu de articulu de incheiere cu privire la sgomotulu ridicatu de „Köln. Ztg.“ despre aliantia austro-germana si atitudinea ei façia de Russi'a. „Kreuzzeitung“ declara, cá atitudinea Germaniei façia cu Russi'a e fórte simpla. Germani'a n'are nici unu motivu specialu de a traí in neintielegere cu vecinulu ei. Intercessele lor nu se lovescu de locu in linie generala. Prin urmare Germani'a nu se va gandí de locu la unu demersu in contra Russiei, pe cátu timpu acésta 'i va respectá interesele. Cu totulu de alta natura sunt inse raporturile austro-russe. In Cislaitani'a, dice „Kreuztg.“, Russii sprijinescu veleitatile Slaviloru si prin acésta au creatu unu abisu intre densii si elementulu germanu; in Translaitani'a ei intimpina ur'a adéna si neimpacata a Unguriloru. Afara de acésta interesele Russiei si ale Austriei nu se potu tolerá nicairi in

Orientu. Unu conflictu austro-rusu e prin urmare unulu din acele evenimente, cari se potu profeti cu sigurantia. Germani'a a fostu silita in façi'a acestei stari de lucruri — dice „Kreuztg.“ — se aléga între Russi'a si Austro-Ungari'a. — Ea a optatu pentru acésta din urma si rezultatulu acestei optiuni e urmatoriulu: „Fara „permissiunea Germaniei Russi'a nu se póte „gandi sé se rafuiasca in modu violentu cu „Austri'a in Orientu, si totu astfelu va trebui „sè se feréscu a se angagiá seriosu cu Germani'a, pe cáta vreme Germani'a e sigura de „spriginulu Austriei.“ Cum se vede, „Kreuzzeitung“ a vrutuse imprastie, scriindu aceste, sgomotulu respanditu de unele foi nemtiesci cá aliantia austro-germana n'ar' obligá de locu pe Germani'a se sara in ajutorulu Austriei, candu ar' ataca'o Russi'a, ci de-a impedeá numai, prin neutralitatea s'a alte aliantie anti-austriace.

Din Varsiovia se comunica foiloru polone. cá generalulu Krüdner a sositu in Radom spre a luá mesuri pentru dislocarea unui nou corpu de armata de 100,000 ómeni. A trei'a parte din aceste trupe se va asiediá in Varsiovia, restulu va remané in taber'a dela Konskie. Guvernatorulu generalu alu Poloniei russe, comitele Albedynski a fostu chiamatu la Petersburg, de si e bolnavu. Mesurile s'au inaspritu contra pressei russe. „Golos“ a primitu alu duoilea avertismentu, „Ruski Telegraf“ nu é permisu a se vinde pe ulitia si alte duoé fr'd au fostu suspendate.

#### Bilantiulu politicu alu Cehiloru.

Fericite acele popóre, a caror bilantiu anualu nu arata numai pierderi si desastre si cari potu vorbi de succese pe terémulu politice nationale. Cehii Boemiei, gratia energiei si a intieptiunii conducétoriloru lor, au intratu adi in rëndulu popóreloru cu bilantiu politicu activu. Diarulu „Politik“ din Prag'a combattendu pessimismulu partidei june cehe, care nu este nicidecum multumita cu starea lucuriloru in Boemi'a, dice intr'unu articulu de fondu intitulatu: „Bilantiulu anualu alu politice nationale“ între altele:

„Nu póte se mai fia nici o indoiala pentru ómeni prevedietori, cá noi suntemu o natiune cu unu bilantiu politicu activu, cá in fia-care anu sporesce capitalulu nostru nationalu, spiritualu si moralu si cá noi prosperamu atátu pe terémulu culturi si alu economiei politice, cátu si pe acél'a alu politice... Desi n'amú dobénditu anulu acésta tóte drepturile nóstre, desi n'au fostu satisfacute tóte dorintiele nóstre, totusi este siguru, cá si recolt'a nóstra de anulu acésta a fostu stralucita si cá campia politica n'a fostu séca. Caci anulu acésta avemu de semnalatu duoé succese nationale insemnate: reform'a electorala si Universitatea ceha.

„Nici nu mai este de trebuintia de a aretá din nou ceea-ce amú dobénditu prin reform'a electorala si cum prin acésta lege a fostu inmormentata cladirea artificiala centralistica a partidei constitutionale, prin care protivnicii nosri sperau a-si intemeiá pentru totu-deauna maiortatea. De asemenea fiacare scie, cá reform'a electorala, in ultimele ei consecintie, insemnéza maiortatea autonomistiloru in diet'a regatului Boemiei si cá acésta este primul pasu practic pe terémulu legalu, pe calea spre o administratiune independenta, si intru cátu privescu Universitatea ceha, de si 'i mai lipsescu actualmente inca duoé facultati cea de teologia si de medicina, ea esista si va esista. — Déca dér' n'amú dobénditu p'na astadi totu ceea-ce este proprietatea nóstra si dreptulu nostru, totusi nimeni nu póte tagadú, cá pretensiunile nóstre au fostu recunoscute cá juste si cá vomu puté efectua esecutarea lor...

„Afara de aceste duoé succese principale, mai putemu semnalá inca o multime de altele mai mici. Astfelu putemu spune, cá in cestiunea scolaru amú luat acum o bucatia de terému germanisarii si cá in cursulu anului acésta positiunea nóstra politica s'a intaritu intr'unu chipu semnificativu, cá natiunea nóstra s'a redicatu puternica in acestu imperiu cá unu factoru politicu.

„Deci nu ne merge tocmai réu. Este prea adeveratu. cá ne lipsescu inca multu p'na la complet'a esecutare a drepturiloru ce ni se cuviniu; si spe a le dobéndi va fi inca trebuintia de o mare munca. De aceea ni se pare cá nu e nici cu minte nici oportunu de a strigá necontentitu: „N'amú dobénditu nimic si cu acésta politica nici cá vomu dobéndi ceva!“ Noi cunóscemu o devisa mai buna: „Amú dobénditu ceva, si voimu mai multu, voimu aceea-ce ni se cuvine!“

#### O voce din Bucovin'a.

(Corespondentia part. a „Gazetei Transilvaniei“.)

(Emigrarea Unguriloru din Bucovin'a.) Locuitorii colonieloru unguresci imprasciate pe teritoriulu bucovinenu isi perdeau din ce in ce totu mai multu limb'a si datinele si'n loculu lor adoptasera pe cele ale poporului, cu care erau in neintrerupta atingere. Pericululu s'a fostu ivitu si unu numeru considerabilu de Unguri, circa 4000 erá aprópe se dispara, dér' guvernulu ungurescu a fostu destulu de precautu. Elu a zeritu pericolulu a studiatu cum s'ar' face, cá se scape aceste colonii de desnacionalisare, si in fine a ajunsu la conclusiunea, cá Ungurii ce locuiescu in Bucovin'a sé se rechieme in patri'a lor. Reclamarea n'a fostu primita cu destula caldura din partea colonistiloru. E greu pentru unu poporu a se deslipi de pamentulu, cu care erá deprinsu si mai cu sémá' pentru unu poporu, a carui ocupatiune e agricultur'a. Inse guvernulu ungurescu a sciutu a propune cáte si mai multe, oferindu-le l'ocu liberu, case si tóte cele trebuintiose, ce aparținú agriculturiei. Emigrarea e statorita. In anulu 1884 coloniele se reintorcu, de unde au venit. Satele, in cari locuieau voru deveni desierte, pamentulu lucratu de mana unguresca va deveni fara stapanu. Si óre se fia asié? Acésta este intrebarea, a carei resolvire este pentru noi bucovineni de o importantia fórte mare.

Este pré cunoscuta politic'a Austriei, care cauta din respusteri a desnacionalisá acésta mica tíera, locuita de Romani. Infintierea universitatii din Cernauti, privighierea si administratiunea fondului greco-orientalu, infintierea mai multoru gimnasii, in cari se propune limb'a germana, introducerea acestei limbi in scótele poporale, aceste tóte au menirea de a sugrumá nationalitatea romana. Cu cátu greu si cu cáta anevoie a fostu permisa limb'a romana in clasele cele d'antaiu ale gimnasiului greco-orientalu din Suceav'a! Abia e inceputulu si cine mai scie cum se va întórce crângulu. Emigrarea Unguriloru din Bucovin'a ne da ocaziune a ne dictá esistinti'a séu neesistinti'a Romanulu bucovinenu, ne ofera o cóla de hartie, pe care vomu puté séu voru puté scrie numirile „noi Romani, séu noi straini!“

Se vorbesce, cá statulu austriacu voiesce se cumpere acele locuri ale Unguriloru emigrati si cá va tramite Bomaci — dupa alte sciri Germani — cá se le cultive. — In primul casu va cresce numerulu Slaviloru — ceea ce nu dorimu nicidecum — cáci atunci maiortatea poporului bucovinenu va deveni slava, atunci limb'a romana din gimnasiulu din Suceav'a va fi periclitata si cá dovada despre esistinti'a lor se voru infintia gimnasii cu limb'a slava; in partile locuite de Romani se va introduce cu forti'a limb'a slava, pertractarile prin judecatorii voru fi slave si Bucovin'a pacienta ori se va alipi Galitiei ori va deveni pentru sine o provintia slava. — In casulu alu duoilea sporesce numerulu Germaniloru. Invasiunea acestui poporu n'are acea influentia si nu e asié de periculósa, cá invasiunea poporului slavu. Dér' si aici imi reservu dreptulu de a dice, cá numai cu timpulu se facu tóte. Cunóscemu intentiunile germane si cu ocuparea satelor parasite vomu fi in neplacuta positiune a le vedé realizate. Aceste suntu periculele, cari ne astépta si cá ele suntu mari nu-mi va denegá nimenea.

Cum privescu Bucovinenii lucurile si care este politic'a lor? O dicu francu si fara sfiála, cá Bucovinenii n'au avutu politica si n'au si in timpulu de façia. Muculu le este la degetu si ei stau cu manile in sioldu. Pe candu strainii se ocupa seriosu cu acésta chestia si cugeta si isi facu planuri cum se inlocuiesca acele sate, ai nostri suntu cuprinsi de inertie, sunt in letargie si lasa, cá natiunile straine se le dicteze sórtea.

Pericululu cresce, desnacionalisarea merge incetu dér' cu pasi siguri totu inainte si déca se ivescu patrioti adeverati, cari se intereséza de sórtea poporului, apoi numerulu lor e fórte micu, ei sunt sporadici si suntu asupriti. Pericululu din chestie l'aru puté delaturá fórte usioru fondulu greco-orientalu, deorece dispune de sumele necesare. Inse cum putemu fi asié de crudi se ceremu, cá consistoriulu sé-si batá capulu si cu satele Unguriloru reclamati? Nu are destulu lucru cu impartirea bráelorú rosii la persóne demne de lauda? Nu sacrificá



rata selbatacie asupra vinovatului oficeru, care a indrasnitu se apoteoseze „hotiile si omorurile“ comise de Romanii din Ardealu in anii 1848 si 1849. Fôia ungrésca isi esprima antaiu, cu o indignatiune in adeveru comica, consternarea s'a pentru neglignenti'a dovedita cu acestu privilegiu de ministerulu de resboiu austriacu „pentru cà nu s'a grabitu se rectifice in modu oficialu faptele desfigurade de capitanulu Bichmann.“

Dupa emiterea acestei idei, care dovedesce, pe langa adéncimea amaraciunei ce a pricinuitu Ungurilor studiulu capitanului austriacu, si chipulu de a vedé cu deseversire stupidu si selbaticu alu conducétoriloru acestui poporu, — fôia ungrésca declara a face singura ceea ce ministerulu de resboiu vienesu n'a avutu chefulu se faca, si in acestu scopu incepe ea singuru o „istorie“ a glóteloru romane dela 1848—9, dupa isvóre „adeverate“, adeca ungresci.

Intr'o jumetate de colóna càtu cuprinde numerulu din urma alu diarului ungrescu din acésta rectificare de fapte“ se gasescu inse atâtea injuraturi la adres'a Romaniloru si siefiloru lor si anume n'ave injuraturi atátu de grozave, de briganti, t... uci gasi, hórde de omoritori etc. etc. càtu ne indoimu in adeveru, déca cinstitiu redactori din ist'a voru avé cu ce umplé séu variá numerile urmatóre ale „rectificarei“ lor. Déca pentru „Pester Lloyd“ insemnéza acésta a face istorie, apoi de siguru si capitanulu Bichmann si noi si tóta lumea, care se respecta, ne vedemu scutiti, nu numai de a respunde ceva, dér' si de datori'a de a cetí. „k. l.“

## Diverse.

(Mórtea lui Gambett'a.) Sambata se pare, cà Gambett'a se afla mai bine, càci ilu parasisera frigurile. Dumineca spre séra i s'a facutu mai reu; doctorii au alergatu earasi cu totii la patulu lui, dér' n'au mai pututu se-i ajute. Agoni'a a inceputu la 11 óre, Gambett'a nu mai sciea de sine. La 12 óre fara cincí minute si-a datu sufletulu. Pe la 10 óre Gambett'a dandu man'a d-rului Lannelongue i dise „Merci!“ (multiumescu). Dupa aceea nu mai vorbi nimicu pèna pe la 11 $\frac{1}{2}$  candu, luptandu-se cu mórtea, dise: „Mai este inca multu de facutu.“ Negresitu, cà a voitu se dica, cà densulu mai avea inca o missiune mare de implinutu pentru Françi'a. De aici incolo n'a mai vorbitu nimicu. Scirea despre mórtea lui Gambett'a, a produsu mare consternare intre amicii sei. Asupra Parisianiloru, cari erau pregatiti, scirea n'a facutu o impressiune atátu de deprimetóre cà asupra locuitoriloru din provincia. Amicii sei ilu plangu amaru. „Acuma candu nu mai este, se va vedé ce a fostu Gambett'a pentru republica!“ esclama diarulu „Voltaire.“ Diarulu de Paris dice: „Patriotulu, care inainte cu diece ani a salvatu onórea Françiei, ilustrulu republicanu si oratoru — a muritu. Lacrimele ce le va versá Elsat'i'a voru aduce unirea tuturor patriotiloru la mormentulu acést'a.“ — Cadavrulu lui Gambett'a a fostu inbalsamatu. Tóte harthiile lui au fostu puse sub sigilu, de órece elu a ocupatu posturi si o positia insemnata in statu.

(Leon Gambett'a) s'a nascutu la 30 Octobre 1838, la Cahors in Françi'a, si se trage d'intr'o familia geneze. Dupa ce absolví studiile de dreptu, a intratu cà advocatu in baroulu din Paris. Cu ocaziunea agitaciuniloru de alegeri ale stangei republicane, candu contribuí la victori'a lui Olliviers contra candidátulu oficialu, elu aratá o energia extraordinara si curagiu, care i-a procuratu unu renume între f... lui mai betrani, cum erá J. Favre, Pelletan, Cremier etc., unu renume neasteptatu. Marea lui elocuentia l'a facutu in curéndu rivalulu lui Favres in procesele politice. Mai cu séma in calitatea s'a de aperatoriu alu unui diariu datu judecátiéi pentru afacerea dela Baudinu din 1869, culesu aplausele cele mai frenetice, devenindu prin cutezanti'a lui in atacurile indreptate contra guvernulu si contra loviturei de statu, unu sprijinu principalu alu intransigentiloru, in càtu fú alesu deputatu atátu in Paris, càtu si in Marsili'a de càtra opozitiunea radicala.

Cà principalu oratoru alu stangei extreme, elu vorbea regulatu puçinu, dér' muscatoriu, inse in unele ocaziuni tienea nise discursuri stralucite, ca mai cu séma cu ocaziunea plebiscitulu dela 5 Aprilie 1870, atacandu cu multa violentia pe tradatorulu ministru Olivier. Elu criticá la 15 Iulie usiurinti'a, cu care se declarase resboiulu, inse cu tóte acestea a votatu pentru acordarea creditelor cerute. La 4 Septembrie elu proclamá inca in sal'a siedintieloru, detronarea lui Napoleonu alu III. si a fa-

miliei sale pentru tot-d'a-un'a, si acceptá ministerulu de interne supt guvernulu apararei nationale.

La 8 Octobre a parasitu Parisulu intr'unu balonu, s'a coboritu, pe paméntu fara nici unu accidentu, si s'a dusu la Tours, unde se aflá o delegatiune a guvernulu. Scopulu lui erá d'a aplaná diferentele ce se ivise intre guvernulu din Paris si celu dela Tours, in privinti'a aleggeriloru, precum si d'a zori organizarea armatelorú noué pentru a scapá capital'a. Ast-felu luá acolo in man'a lui pe langa ministerulu de interne, si pe celu de resbelu si pe celu de finañie, devenindu ast-felu unu felu de dictatoru puternicu, si atítiá prin discursurile si proclamatiunile lui ur'a franceziloru contra germaniloru, recurgéndu la tóte mijlócele possibile pentru a ajunge la scopulu doritu.

Predominatu de legend'a republicanu a rescólei victorióse populare dela 1792 si 1793, Gambett'a traia in credinti'a, pe care scia s'o inspire si natiunei, cà erá cu putintia d'a despresurá Parisulu prin inaintarea asupra vrajmasiulu cu mase mari de ostiri. Infrangerile incercate la mai multe puncte nu l'au descuragiatu, din contra l'au atítiatu mai multu si l'au indemnatu cà se se amestece in operatiunile militare, numindu si destituindu pe generalii cei mai insemnati; si pentru a inabusi ori-ce opozitie contra intentiuniloru sale, a recursu la mijlócele cele mai violente. — Chiaru dupa caderea Parisulu, nu voiá se auda de pace, si s'a incercatu printr'unu decretu ilegalu dela 31 Ianuarie 1871 d'a esclude din Camera tóte elementele pacinice, si candu acestu decretu a fostu anulatu de catra guvernulu din Paris, elu demisioná.

Alesu de catrá 10 departamente in adunarea nationala, elu optá pentru celu dela Rinulu inferioru, votá contra pazei si cu ocaziunea cedarei Alsaciei si Lorenei a depusu impreuna cu ceilalti deputati la 1 Martie mandatele lor.

Toemai dupa invingerea comunei, s'a infatisiatu la 2 Iulie 1871 in adunarea nationala, fiindu din nou alesu, luandu conducerea stangei extreme. Prin sustinerea alegerei lui Barodets in Paris la 27 Aprilie 1873, Gambett'a contribuí pèna si la caderea lui Thiers; inse succésulu opusu politice sale, unirea partideloru monarchice, crescerea influentiei clericale, si mai cu séma uneltirile Bonapartistiloru au indemnatu pe Gambett'a la o moderatiune mai mare. Pentru a scapá republic'a, elu intinse man'a pèna si constitutiei dela 1875 precum si legiloru asupra puterei statulu, renuntiandu la imediat'a disolvare a adunarei nationale.

Crescerea uneltiriloru clericale i-au atrasu atentiunea asupra pericolulu ce amenintiá republic'a din partea ultramontaniloru si la 4 Maiu 1877 a tinutu unu discursu energicu contra acestoru uneltiri, propundu contra lor legi exceptionale. Elu protestá fórté energicu contra loviturei de statu dela 16 Maiu, organizandu o opozitie a tieriei contra planuriloru reactiunei clericale si zorindu prin caletoriile sale realegerea celor 363 deputati republicani. Ultimele cuvinte ale discursulu seu cu ocaziunea banchetulu dela Lille, indreptate contra maresialulu Mac-Mahon, au datu nascere unui procesu corecionalu, in care Gambett'a fú condamnatu la trei luni inchisóre si 2000 franci amenda; ear' la 12 Octobre fú condamnatu pentru a dou'a óra, totu pentru acestu delictu. Dér' guvernulu nu avú curagiulu se esecute sentintiele, in càtu Gambett'a n'a fostu arestatu. — La 13 Decembre s'a retrasu Mac-Mahon, si Gambett'a ajunsu earasi in capulu unei majoritati a camerei, devenindu uuulu din cei mai influenti barbati ai Françiei. — Faptele petrecute in urma sunt inca prea próspete, in càtu n'avemu trebuintia d'a le reaminti. („Rs.“)

(Productiune.) Societatea sodaliloru romani din Brasiovu va dá Dumineca, a dou'a dî de Cráciunu, in sal'a hotelulu Nr. 1 o productiune, dupa care va urmá dansu. Speramu, cà sodalii nostri voru fi incuragiatu de càtra

publiculu nostru romanu printr'o participare mai mare cà in anii trecuti.

(O carte c'o titulu curios'a) a publicatu nu de multu cunoscutulu scriitoriu francesu Tissot. Elu a fostu caletoritu anii trecuti prin Ungari'a si observatiunile si impressiunile caletoriei sale le-a espusu intr'o carte intitulata „Din tíer'a Tíganiloru.“ Negresitu, cà falsii patrioti dela „Pesti Napló“ se voru fi scandalisatu, vedendu cum ii classifica d. Tissot.

(Propaganda maghiara.) Cetimu in „Bacaulu“: Unitatea de statu, adeca omogenitatea elementelor, din care este compusu, trebe se fia negresitu tint'a de capetenia a directiuniloru politice. In partea Romaniei de dincóce de Milcovu, este o populatie de ritt catolicu, care cu tóte cà are diferite origini, inse prin injosirea si staruintiele preotiloru catolici, mai in tóte timpurile si in majoritate de origine maghiara, acea populatie vorbesce limb'a lui Arpadu si s'a intitulatu Ungara. In anii din urma, o comissiune a guvernulu din Pest'a a cutreeratu aceste localitati si prin intruniri, discursuri si impartiri de carti, au cercatu a dirige spiritulu lor in favórea maghiarismulu. Acele comissiuni au scrisu brosiuri, in care tendinti'a de revolta contra guvernulu romanescu, erá manifestata cu tóta vioiciunea; acele carti impreuna cu abecedare maghiare, s'au impartitu gratisu. Va se dica, remane se constatamu, cà maghiarii se ocupa in modu seriosu de agitarea elementulu presupusu omogenu lor, in tíera la noi. Ce facemu dér' noi Romanii? Ce mesuri amu luat? Asteptávomu, cà agitatiile comise se 'si aiba efectu si apoi se avisamu la mijlóce tardive si negresitu violente? Eata cà ne damu tóte silintiele de a evitá, chiamandu din timpu atentiunea si discutia publica asupra acestei stari de lucruri.

(Ruble russesci de hártie.) In timpulu din urma au inceputu mai multi inisi a falsificá banii russesci de hártie in Londr'a. Falsificarea a fostu de totu reusita, asia cà s'a minunatu chiaru comissiunea destinata pentru cercetarea si constatarea faptulu. Banii de hártia russesci contínu si matasa pentru a fi mai durabili. Comissiunea spre marea ei mirare a constatat, cà banii falsificati contínu intr'adeveru matasa pe càndu in banii veritabili nu s'a aflatu nici unu firu. Mare minune!

(Darea pe cafea, zaharu si bere.) Directiunea financiara reg. din Sibiu face cunoscutu, cà cei obligati la acésta dare, conformu art IV din 1881 si adeca: toti comerciantii s. a. cari vendu zaharu, candite, ciocolata, cafea, surogate si bere, apoi societatile de consunu, confetarii, cafegiii, birtasii, farmacistii si toti cei ce intrebuintiéza zaharu, cafea séu ciocolata pentru a prepará articule de vendiare, fabricantii conformu § lui 3 a numitei legi si berarii, cari vendu bere in cantitati mai mici de 25 litri, — sunt datori a presentá declaratiunile lor (Steuerbekenntnisse) despre articulele vendute in 1882 si supuse acestei dari pèna la 8 Ianuarie 1883 la primari'a din Brasiovu. Cei ce nu voru face acést'a, voru fi pedepsiti dela 2—25 fl. Asemenea se voru pedepsi cu plata indiecita cei ce fara aratare prealabila voru intreprinde v'unu negociu cu articulele memorate. Aceia, cari se credu in dreptu a fi eliberati, conformu ordinatiunei minister. de finanee dela 29 Martie 1881 Nr. 20,226 se nu uite a alaturá estrase legalisate din càrtile lor. Blanchete de declaratiuni se capeta cu 2 cr. bucat'a la oficiulu de dare regescu.



Pentru cadouri de serbatori  
recomanda  
**ED. J. DRESSNANDT**  
ciasornicar

in Brasiovu, strad'a vamei Nr. 2

(din josu de biserie'a rom. cat.) bine asotatulu seu

**depositu de totu felulu de ciasornice**

de cea mai buna calitate cu pretiurile cele mai eftine.

Tóte reparaturele si comandele se efectuescu promptu si solidu dandu-se garantia cu tóta conscientiositatea.

Comandele la casu candu nu ar' convení se primescu inderetu fara scadiementu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Editoru: Iacobi Muresianu.

Tipograf'a: Ioanu Gótt si fiu Henricu.